

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. VII. An præscribi possit contra jus visitandi, procurationem, aut fines
Diœcesium, vel Parochiarum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

§. VII.

An præscribi possit contra jus visitandi, procurationum, aut fines Diocesium, vel Parochiarum?

2320.

Prima quæstio est, an Diocesani possint præscribere contra Episcopum, ne visitentur, aut procurationem solvere teneantur? Non est dubium, Episcopis competere jus visitandi Ecclesias, & personas sibi subiectas per ordinem ad ea, in quibus pastoralis ejus curæ committæ sunt. *Visitator* enim in jure dicitur is, cujus munus est inquirere, tam in personas, & personarum vitam, quam in locorum administrationem, & curam. Ex officio potest visitare, quicumque habet jurisdictionem ordinariam in alios: Deinde hujusmodi Ordinarius, *si sit legitime impeditus*, potest visitandi munus aliis commendare; ita Azor. tom. 3. l. 13. c. 30. quo posito ad quæstionem propositam facit c. *Cum ex officii*. 16. h. t. Cum enim quidam Prælati Senonensi Episcopo in visitatione *procuraciones* negarent, hoc solum allegantes, quod meminerint, se procuraciones ejusmodi Prædecessoribus Archiepiscopi solvisse; Pontifex rescripsit, contra procuraciones, quæ ratione visitationis debentur, non magis posse præscribi, quam contra ipsam visitationem, ideoque jussit, sententiam, ab Archiepiscopo, contra contemptores usque ad condignam satisfactionem observari; quia secundum Apostolum 1. Cor. 9. *qui spiritualia seminant, non est magnum, si metat corporalia; cum nemo cogatur suis stipendiis militare.*

2321.

Ex hoc deducitur. 1. præscriptionem, quæ tollit omnino visitationem, jure communi injunctam, merito prohiberi; sic Hostiens. in Summa de Offic. Archidiacon. à n. 5. & *alii*; ratio est, quia cum præscriptio vim totam suam habeat à jure positivo, ibi dicendum est ei locum esse, pro quo ei dictum jus vim constituit; ibi negandum, pro quo ei negavit: at pro casu, ne Diocesani *ab ullo* visitentur, jus canonicum (cujus *in hac materia* est vim tribuere præscriptioni) nullam vim præscri-

ptioni tribuit, sed potius negavit, ut constat ex dict. c. *Cum ex officii*, & hoc merito, quia præscriptio impediens morum correctionem, & Ecclesiarum reformationem jure reprobatur, arg. c. *cum inter*, & c. *ex parte*, de consuetud. cum aliis, quippe quæ cedit in damnum publicum, & ex eo proveniunt multò majora mala in Repub. quam sit bonum, vitandi lites, & servitatem dominorum, pro quibus bono publico introducta fuit præscriptio, L. 1. ff. de usucap. sed præscriptio omnino tollens visitationem injunctam jure communi, impedit morum correctionem, & reformationem Ecclesiarum, & ita obviat bono publico, quod per visitationem prærenditur, juxta addita ad c. *accedentes*, h. t.

Deducitur 2. quævis non sit locus præscriptioni, quæ omnino tollit visitationem; admitti tamen illam, quæ ipsam visitationem *transfert*, vel *alii accumulatur*; sic Hostiens. cit. Nam illa præscriptio admittenda est, quæ nullo jure prohibetur; nec etiam impedit morum correctionem, vel Ecclesiarum reformationem, nec etiam alias occurrit bono publico; hoc autem habet talis præscriptio *translativa*, vel *cumulativa* juris visitandi; cum adhuc maneat visitatio facienda vel per eum, in quem translata est; vel per antiquum, esto etiam per alium fieri possit; ergo; & colligitur ex dict. c. *cum ex officii*, ubi, postquam Pontifex rejecit allegationem Abbatis recusantis visitationem Archiepiscopi Senonensis, propterea, quod non meminerit, unquam procuracionem à suo Monasterio solutam, consequenter factam visitationem, subjunxitque, nec procuraciones titulo visitationis debitas, nec ipsam visitationem ex aliquo modo præscribi posse, subjungit: *etsi aliàs contra eum* (nempe dictum Archiepiscopum) *præscribere possit*; quo aperte significat, admitti præscriptionem, per quam transfertur, vel accumulatur visitatio; quia talis præscriptio, absolutè loquendo, non est contra visitationem, quam non tollit; sed contra Prælatum, cui præjudicat, juxta quem sensum verba illa text. *aliquo modo*, non sunt intelligenda de modo, per quem præscribitur transferendo, vel accumulando; sed de modo, per quem præscribitur contra visitationem, scilicet tollendo, & extinguen-

gnendo illam; nam quoad hoc nullus modus præscriptionis admittitur.

2323.

Si dicas: jura Episcopalia possunt præscribi, *c. auditis c. cum olim. h. t.* de quibus juribus Episcopalibus, est visitatio, *c. conquerente, de officio Ordin.* Resp. 1. cum distinctione juxta *n. 2321.* jura Episcopalia præscribi possunt per ordinem ad illos effectus inducendos, per ordinem ad quos præscriptioni vis inductiva eorum concessa est, *C. secus. N. Ma. ex n. cit.* at, ne Diocesani *ullo modo* visitentur, præscriptioni nulla vis jure canonico concessa est; secus, ut transferat, vel accumulet, ut constat *à n. prior:* ergo. Resp. 2. quòd, quamvis jura Episcopalia præscribi non prohibeantur, quia per illorum præscriptionem non ita præjudicatur bono publico, sed magis Episcopo, contra quem præscribitur, nihilominus tamen visitatio jure communi competens præscribi prohibetur ob gravissimum Reipublicæ detrimentum, quod illà sublatà sequeretur.

2324.

Deducitur 3. contra procuraciones, ratione visitationis jure communi debitas, manente visitandi onere, non valere præscriptionem; sic Felinus, in *c. Cum ex officio n. 15.* & alii communiter: nam nulla præscriptio tollens visitationem jure communi inductum (ne scilicet Diocesani *ab ullo* visitentur) habet vim inducendi talem exceptionem *ex nu. 2321.* & constat ex textu in *n. 2320.* at præscriptio tollens procuraciones ratione visitationis jure communi debitas, manente tamen onere visitandi, tolleret ejusmodi visitationem, saltem juris præsumptione, & in effectu, ut satis innuit in ipso textu Pontifex, dum dicit contra procuracionem ratione visitationis debitam præscribi non posse, *quemadmodum nec contra visitationem ipsam;* id, quoad magis liquet, si advertas, procuracionem esse *annexam* visitationi, ac subinde de illa, & de ista circa præscriptionem idem esse judicium, *arg. c. super eo, de paroch.*

2325.

Difficultas est, an, si Prælati, Episcopo inferior, præscribere possit omnia jura Episcopalia quoad jurisdictionem in certa parte diocesis ita, ut in illa obtineat ipse jurisdictionem quasi Episcopalem, eo ipso sic omnino excludere possit Episcopum, ut non tantum non retineat in illa parte exercitium jurisdictionis; sed nec quidem generalem in habitu? Resp. quòd non; nam sic, si talis

Prælati in jurisdictione foret negligens, non posset Episcopus supplere negligentiam; cujus tamen oppositum constat *ex lib. 1. tit. 10. de supplend. neglig. Pralat.* Deinde in tali casu adhuc posset appellari à tali Prælato ad Episcopum, &c. sic Abbas in *c. Auditus 15. h. t. n. 7.*

2326.

Altera quæstio est, an præscribi possint fines Diocesum, vel Parochiarum, quando constat legitima auctoritate præfixos illis esse suos terminos? Resp. super hac quæstione haberi constitutionem Urbani III. relatam in *c. Super eo. 4. de Parochiis,* ibi: Super eo verò, quod apud vos intelleximus dubitatum, an, *quod de finibus, & his, que finibus coherent non præscribendis,* statutum per Canones esse dignoscitur, sit *in parochiarum limitibus,* sicut in Provincialibus admittendum? Respondemus, *quod bene videtur in utroque servandum, si fines legitimè probatione, vel aliàs indubitata fide constitit Ecclesiastica ordinatione statutos.* Ex hoc textu communiter deducunt DD. sicut limites *Provinciarum* secundum jura præscribi non possunt; ita limites *Episcopatum, & Parochiarum* cum adhærentibus non posse præscribi; sic etiam Baldus *de Præscript. c. 6. n. 7.* Menoch. *consil. 147. n. 44.* ubi hoc intelligit, ut etiam exprimit textus, si limites sint clarè, & manifesti distincti; secus, si sint dubii.

2327.

Ratio autem potissima videtur, ne in casu proposito (ubi scilicet limites sunt manifestè distincti) admittitur illorum præscriptione, cum publico incommodo nascatur confusio tam inter Prælatos, quam subditos, ut colligitur ex *c. Quicumque, & c. Licet 16. q. 4.* præsertim attendendo fines Provincialium, Diocesum, & Parochiarum, in utilitatem publicam, non privata, sed publica auctoritate constitutos, & distinctos fuisse, *c. 1. dist. 80. c. 1. n. 13. q. 1.* intendit text. in præsentibus, ibi: Ecclesiastica ordinatione institutos; *Concil. Trid. sess. 14. de reform. c. 9. & sess. 24. de reform. c. 13. in fine;* unde fines hujusmodi, *quatenus fines sunt juris publici auctoritate, & utilitate constituti;* (ut in simili probat *L. id, quod. 7. §. limites 1. ff. de periculo, & commodo*) immutabiles esse debent, & merito præscribi prohibentur, ne aliàs privata cujusquæ præscribentis auctoritate, sublati antiquis, passim novi limites constituentur, & tam in jurisdictione, quam in reliquis

ad publicam utilitatem pertinentibus frequens detur occasio incertitudinis, & confusio.

2328. Not. autem, non idem procedere de finibus *prædiorum*; tum quia de his nulla mentio fit in textu; tum quia non sunt publici, sed privati juris; non publicâ, sed privatâ uniuscujusquæ auctoritate, & voluntate instituuntur, & mutantur; *L. 1. C. de finib. regund.* & confusio, quæ timeri potest, non ita principaliter *publicum*, sed magis *privatam* continet detrimentum.

2329. Ex hoc deducitur, quod, licet non admittatur præscriptio limitum, quibus terminantur Provinciæ, Diceceses, vel Parochiæ, *in ratione limitum*, ut præmissum est; admittatur tamen *intra fines*, seu limites Provinciæ, Dicecesis, ad effectum, ut præscribens intra illos obtineat jurisdictionem, vel jura Episcopalia, seu Parochialia, ut diximus à *n. 2314. 2.* quamvis admittatur hæc præscriptio (soli v.g. intra limites) non tamen propterea permitti, ut fines præscribi possint ad effectum, ut desinant esse, qui antea erant, vel restringantur, ut alio extendantur, & sint, ubi non erant; quia ratio prædicta, & hujus textus prohibitio non ostenditur, ubi manentibus finibus, sicut antea, intra illos præscribitur; nec obstat *c. cum sint 18. vers. & attendendum*, de decimis; satisfit enim, ut per gloss. ult. communiter receptam ex Zabar. ibi: *secus in finium mutatione.*

ARTICULUS II.

De conditionibus ad legitimam præscriptionem requisitis.

2330. AD præscriptionem legitimam, jure scilicet approbatam, & efficacem ad inducendum effectum, dispositione juris illi concessum, communiter assignantur quatuor conditiones, bona fides, justus titulus, res non vitiosa, & possessio tempore præscripto continuata, quæ aliqui exprimunt his versibus: *non usucapies, quatuor nisi talia subsint: æqua fides; justus titulus; res non vitiosa: tempore præscripto possessio continuata*; alii Antiquiores requirebant etiam *rei traditionem*; sed hæc ad usucapionem legitimè inductam non requiritur, & etiam sine traditione rei Dominium infertur extra casum præscriptionis, ut per

se patet in rebus derelictis, & similibus; sed nec requiritur, ubi aliàs rei dominium non transit sine traditione, ut in donatione, mutuo, &c. qui in illis casibus traditio requiritur, nec acquirens careat possessione bonæ fidei; at in materia præscriptionis hæc adesse potest etiam sine traditione, ut constabit ex seqq.

§. I.

De bona fide requisita ad præscriptionem.

SUPPONEND per *bonam fidem* hic non aliud intelligi, quam *conscientiam bonam circa possessionem rei alienæ, tanquam suæ*; quæ proinde supponit ignorantiam alicujus circumstantiæ, aut conditionis, quâ cognitâ sciret, rem talem non ad se, Sed ad alium pertinere, proindeque jam peccaret volendo possidere *ut suam*, & tunc esset *malæ fidei* possessor. *Fides* autem (seu iudicium, quo quis existimat, rem, quam possidet, non esse alienam, sed suam) potest esse bona seu *justa* dupliciter; *justa Theologicè*, & *justa juridicè*; utrumquæ jam exposuimus superius à *n. 1033.* quoniam autem plerumquæ contingit, existimationem, ex qua quis putat, vel iudicat, rem, quam possidet, tanquam suam, se justè retinere tanquam suam, esse justam, quia possidet ex titulo, seu causa, quam existimat justam esse; ideo exponendum erit, quis *titulus*, vel *causa* (ex qua quis rem habet) sit *titulus verus*, vel solum *putativus*; putativus porro justus erit, si proveniat ex errore justo.

Hinc not. 1. quod *error* triplex sit, justus, injustus, & justissimus. *Injustus* error est error in jure, quo quis putat, aliquem actum sub tali circumstantia facere, non esse legibus prohibitum, ut magis patebit ex seqq. *Justus* autem error est, cum quis errat in facto, non quidem proprio (nam error in facto proprio, sine alterius inductione commissus, est error injustus) sed vel proprio ex persuasione Adversarii; vel alieno ex persuasione Authoris dicentis, se id fecisse, quo casu hic error dicitur *justissimus*; sicut etiam, si contingat hic error, si quis alteri succedat dicenti, *rem fuisse suam*, vel ex publica fama, vel opinione vulgi, vel assertione viri probi.

Not. 2.